

2 . Abrud | Județ: Alba | Punct: Valea Seliștei (Seliștei Valley) | Anul: 2002

Anul: 2002

Cod RAN: 1188.02

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca bronzului, La Tène, Epoca romană timpurie, Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Cristina Crăciun, Raluca-Georgeta Iosipescu, Sergiu Iosipescu, Emil Lupu, Anișoara Sion

Instituții: Institutul Național al Monumentelor Istorice, Institutul Național al Monumentelor Istorice, Muzeul Militar Național "Regele Ferdinand I", SC Abral Artproduct SRL București, Institutul Național al Monumentelor Istorice

Raport

Sectorul repartizat INMI este situat pe versanții sud-estici ai văii Săliște. Culmea înaltă a versanților reprezintă și cumpăna apelor dintre valea Roșiei și valea Cornei. Cel puțin din zona tăului Țapului către vest, culmea Săliștei, separă zona exploatărilor miniere de epocă romană și medievală de așezările ce vor fi existat la Abrud în perioada romană pe lângă fortificația cu val de pământ sau de-a lungul drumului dinspre Abrud spre așezările din zona Hăbadului sau valea Nanului.

Lista perimetrelor arheologice cercetate de colectivul INMI în anul 2002 este următoarea:

- secțiunea 020151001, proprietatea Botar Maria: Crăciun Cristina;
- secțiunea 020152001, proprietatea Guran Ana: Crăciun Cristina;
- secțiunile 020153001, 020153002, 020153003, proprietatea Budugan Cornel: Crăciun Cristina;
- secțiunea 020154001, proprietatea Narița Remus: Crăciun Cristina;
- secțiunile 020103001, 020103002, 020103003 proprietatea Budugan Cornel: Crăciun Cristina;
- secțiunile 020103004, 020103005, 020103006, 020103007, 020103008, 020103009, proprietatea Budugan Cornel, și Pleșa Ramona: Sergiu și Raluca Iosipescu;
- secțiunile 020104001, 020104002, 020105001, 020105002, 020105003, 020105004, proprietatea Boncuț Aurel: Sergiu și Raluca Iosipescu;
- secțiunile 020106001, 020106002, 020106003, 020106004, proprietatea Cioara Maria: Sergiu și Raluca Iosipescu;
- secțiunile 020107001, 020107002, proprietatea Cristea Virginia: Sergiu și Raluca Iosipescu;
- secțiunea 020106005 și următoarele (tumul), proprietatea Cioara Maria: (Sergiu și Raluca Iosipescu/Cristina Crăciun/Emil Lupu/Anișoara Sion)

Din punct de vedere istoric, prezintă importanță următoarele descoperiri:

02 01 03 005: s-au găsit mai multe fragmente ceramice de epocă romană precum și cantități mari de cărbune. La adâncimi variind între -0,50 și -0,65 m s-au găsit patru fragmente de bârne carbonizate, orientate NE-SV, situate la o distanță de cca. 0,20 m între ele și părând a continua în profilul estic al secțiunii.

02 01 03 006: s-au descoperit fragmente de fier corodat (posibil căldare).

02 01 03 008 și 02 01 03 009: în stratul vegetal și imediat sub el au apărut fragmente ceramice moderne, medievale târzii (sec. XVII-XVIII), un minuscul fragment roman și bucăți de cărămidă

02 01 06 001, orientare E - V, 10 x 1 m, 02 01 06 002, E - V, 13 x 1 m și 02 01 06 003, E - V, 11 x 1 m, situate pe o culme de deal (altitudine 972 m), dispuse paralel, cu martori de 0,50 m între ele; sub stratul vegetal se află un nivel de locuire cu fragmente de zidărie de piatră legată cu pământ. Zidurile par a avea o orientare NE-SV. Nu este exclus să ne aflăm în fața a două locuințe situate pe această culme. Materialul ceramic cuprinde fragmente din secolele XVI-XVII, fragmente de epocă romană și printre pietre un fragment cu decor incizat aparținând cu probabilitate epocii bronzului.

02 01 06 004, E - V, 10 x 1 m. S-a practicat pe movila din colțul nordic al proprietății Cioară, în apropierea stâlpului de înaltă tensiune. În grund se remarcă solul argilos cu lamele de rocă cenușie degradată și pete gălbui. Spre partea de E a secțiunii, în carourile 1 și 2 o aglomerare de pietre într-un strat ce începe imediat sub stratul vegetal la -0,20 spre a se continua până la -0,45/-0,60 m adâncime. În carourile 4, 5, 6, 7 și 8 se află un strat de pământ lutos gălbui, urme de rocă cenușie degradată sub nivelul vegetal și până la adâncimea de -1,25 m. Se pare că în această movilă pământul a fost umblat până la adâncimea maximă săpată. Pietrele nu conturează prezența unei construcții; sub stratul de pământ vegetal s-a găsit o monedă măruntă austriacă datată 1885.

Cercetările arheologice din zona tumulului (secțiunile 020106005 și următoarele) situat pe proprietatea Cioară Maria, s-au desfășurat în perioada iulie - octombrie 2002, cu participarea întregului colectiv.

Secțiuni: S I, orientată N-S, L=28,50 m, l=1,00 m; S II E, L=7,5 m, l=1,00 m; S II V, L=10,7 m, l=1,00 m.

În timpul cercetării, secțiunile S II E și S II V au fost lărgite prin practicarea casetelor C1 - C4, de dimensiuni variabile, asigurându-se cercetarea întregii suprafețe a tumulului, cu menținerea unui profil-martor stratigrafic pe direcția E-V.

Adâncimea maximă a săpăturii se plasează între valorile de 1,40-1,80 m; cea mai mare adâncime atinsă de sonda arheologic are valoarea de 2,25 m (în partea de SE a tumulului).

După îndepărtarea stratului de humus (cu grosimea de 0,15 - 0,22 m) s-a pus în evidență mantaua din piatră a tumulului, pentru delimitarea planimetrică a complexului arheologic: sub mantaua de piatră au fost sesizate arheologic două suprafețe succesive, definite prin urme compacte și continue de arsură, lemn carbonizat, cenușă și pământ ars până la roșu, denumite convențional N1 și N2. Diferența de nivel între cele două suprafețe diferă, fiind de 0,20 m până la 0,60 m (în zona centrală a tumulului). Umplutura dintre nivelele N1 și N2 este compusă dintr-un strat de pământ "armat" cu pietre de dimensiuni medii.

Cercetarea complexelor arheologice sesizate în casetele C1 - C4, susținută de o înregistrare metrică adecvată, permite următoarele observații privind cronologia relativă a tumulului antic:

- în prima etapă se amenajează, printr-o decapare parțială a pantei line a dealului, platforma N.1: acestei etape îi corespunde mormântul de incinerare - CPL 4 și groapa CPL 3.

- mormântul de incinerare - CPL 4 are dimensiunile gropii de incinerare de 2,20 x 1,10 m și o adâncime de 0,40-0,60 m. Conținutul gropii a fost cercetat integral ca urmare a îndepărtării profilului dintre S I și C3: în interiorul gropii a fost evidențiat un strat de pământ galben-cenușiu afânat, cu pietre mici dispuse întâmplător, puternic pigmentat cu cenușă, fragmente de cărbune și fragmente dintr-o crustă de pământ ars la roșu pe o grosime de 1 cm. A fost descoperit un singur fragment ceramic atipic, de cca. 5 cm², din pastă grăunțoasă roșie, arsă imperfect, ce pare a proveni de la un vas de mici dimensiuni (roman?).

- groapa CPL 3, descoperită în C1 are dimensiunea maximă de 4,80 m pe direcția E - V și adâncimea maximă de 1,50 m: în interiorul gropii apare pământ negru cu urme intense de cărbune. Nu au fost descoperite urme de inventar mobil.

Mantaua tumulului acoperă parțial zona de nord a gropii.

Într-o etapă cronologică ulterioară, platforma N1 este supraînălțată. Diferența de nivel între partea superioară a celor două suprafețe diferă, fiind cuprinsă între 0,20 - 0,60 m, mai mare în zona centrală a tumulului și mai redusă spre poalele movilei.

Pe nivelul N2, caracterizat de aceleași urme de arsură în suprafață, au fost sesizate gropile de incinerare

ale altor două morminte: CPL 5 și CPL 2.

CPL 5, descoperit în dreptul profilului despărțitor dintre C 3 și C 4, carou 5 - 6: groapa mormântului are dimensiunile de 0,95/1,00 x 2,10/2,20 m, iar adâncimea este de 0,30 m față de nivelul N2. Mormântul a fost căpăcuit de penultimul strat al tumulului, format din pământ galben închis, granulos, amestecat cu pietre și aflat imediat sub mantaua de piatră.

Lângă piatra care marchează limita sudică a gropii s-au descoperit, pe nivelul N2, în arsură, două fragmente ceramice lucrate la roată, de culoare roșie, foarte mici, dintr-o pastă grăunțoasă, cu nisip alb cuarțos în compoziție, asemănătoare pastei fragmentului ceramic descoperit în CPL 5.

CPL 2, sesizat în S I, pe profilul dinspre C 1 și cercetat în S 1, C1 și C 3, se prezintă tot ca groapa unui mormânt de incinerare, cu dimensiunile de 2,10 x 1,10 m și o adâncime maximă de 0,30 m. Groapa prezintă aceleași caracteristici cu cele ale CPL 5.

Deasupra platformei N 2 și a gropilor de morminte CLP 5 și CPL 2 se amenajează mantaua de piatră a tumulului.

În partea de est a tumului a fost sesizată practicarea unei gropi care deranjează mantaua de piatră (posibil o înmormântare secundară). În acest loc mantaua tumulului este parțial refăcută.

Folosirea platformei N1 ca platformă de incinerare, ustrinum, alături de groapa CPL 3 (ca loc de depunere a resturilor cinerare) este o ipoteză de lucru, verificabilă prin cercetarea arheologică a celorlalte două movile aflate în imediata vecinătate.

Lipsa inventarului în mormintele de incinerare de epoca romană este cunoscută în Dalmația, pentru complexele tumulare atribuite Pirustilor.

Un pinten de fier, aproape întreg, dar foarte corodat s-a găsit la aproximativ 1,65 m distanță de rândul ultim al ringului de pietre, în pământul negru. În imediata apropiere se afla un fragment de cataramă de fier, posibil chiar de la acesta și un fragment de toartă dintr-o pastă de bună calitate, ce poate fi datată în secolele I - III p. Chr. S-a remarcat și prezența unor așchii precum și a unui nucleu de jasp la care măcar una din fațete pare a fi rezultatul unei prelucrări intenționate (descoperiri Sergiu și Raluca Iosipescu).

Din perspectiva topografiei generale a așezărilor de epocă romană de la Roșia Montană, tumulul cercetat, alături de celelalte două, pare a fi în relație cu complexul arheologic cercetat de colectivul MNIR la Tăul Țapului, în anul 2001.

Informații suplimentare online

[Raportul 1854 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
